

Kurier Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki

CENA PRENUMERATY: w Łodzi z odnośnieniem do domu i na prowincji rocznie Mk 21, półrocznie Mk 10.50, kwartalnie Mk. 5.25, miesięcznie Mk. 1.75. Zagranicą kwartalnie Mk. 6.

Piątek, 12 października 1917 r.

CENA OGŁOSZEŃ: Na stronie 1-ej i w tekście mk. 1.75 ł. za wiersz pet. jedno-linowy Nekrologja i Reklamy 75 ł. za wiersz pet. Ogłoszenia zwyczaj. 50 ł. za wiersz pet. Drobnia po 7 ł. za wyraz

Uwagde urządzających obchód Tadeusza Kościuszki polecamy

popiersie Kościuszki

(naturalnej wielkości)

wykonane przez zaszczytnie znanego artystę - rzeźbiarza **Władysława Czaplńskiego.**

Oglądać popiersie i zamawiać można w administracji „Kurjera”, Zachodnia 37.

Przegląd polityczny.

Łódź, 13.X. 1917.

Pod datą 10 października depesza z Bazylei przynosi sensacyjną wiadomość, zaczerpniętą z „Petit Journala”, który na podstawie miarodajnych źródeł informuje, iż państwa koalicji udzielił wyczerpującej odpowiedzi na notę pokojową Ojca świętego dopiero po konferencji, zaprojektowanej przez rząd rosyjski. W nocie tej mają być szczegółowo omówione warunki pokoju, na podstawie których koalicja byłaby skłonna do nawiązania rokowań pokojowych.

W związku z tą wiadomością stoi zapowiedź o nowej mowie Asquitha, którą wybitny angielski mąż stanu wygłosił ma w Liverpool, w której bliżej omówi cele wojenne Anglii. Donosi o tem depesza z Genewy na podstawie wiadomości, nadesłanych z Londynu.

Dalej organ przemysłowców angielskich „Manchester Guardian” pisze, że Niemcy jeszcze niezupełnie, lecz Austro-Węgry całkowicie gotowe są już do zawarcia pokoju.

Opinie swe pod tym względem wspomniana gazeta opiera na znanej mowie hr. Czernina i domaga się, by wszystkie państwa walczące jasno i wyraźnie przedstawiły swoje cele wojenne.

„Localanzeiger” znów dowiaduje się z Lugano, że 45 posłów do parlamentu włoskiego wydało odezwę do posłów, by wstępowali do nowej grupy parlamentarnej, tworzącej się w obronie konstytucji. „Mesagero” dowodzi, że nowa ta grupa stoi na gruncie przeciwwojennym, który w masach ludowych Włoch znajduje wielu popleczników.

Z Ameryki również nadchodzą wieści, przemawiające za pokojem. „Times” nowojorski umieścił obszerny artykuł rektora uniwersytetu w Harvardzie, Charlesa Eliota, zaciętego przeciwnika Niemiec i propagatora wojny. W liście tym Eliot przemawia za pokojem porozumiewawczym, opierając się na sytuacji na frontach bojowych, którą uważa za nierozegrana.

Są to wszystko oznaki, świadczące, że idea pokoju porozumiewawczego znajduje coraz szerszy grunt, o który oparta doprowadzić może do rychłego zakończenia wojny. Niepodobna jednak na podstawie tych wiadomości wnioskować, jakoby rokowania pokojowe już się rozpoczęły. W obu obozach walczących mocarstw

sclerają się jeszcze z sobą dwa przeciwne prądy: wojenny i pokojowy.

I tu i tam są jeszcze dość wpływowe grupy, domagające się prowadzenia wojny aż do ostateczności, to znaczy do całkowitego pogromu przeciwnika, lecz zwolennicy pokoju porozumiewawczego są o wiele liczniejsi, albowiem stoją za nimi masy ludowe we wszystkich krajach, zarówno ogarniętych przez wojnę, jakoteż neutralnych.

Doniosłym wypadkiem doby bieżącej jest powstanie nowej republiki fińskiej.

Rząd petersburski uznał pogląd sejmiku fińskiego, że z obaleniem caratu prawa zwierzchnicze wielkości, przysługujące monarchom rosyjskim, przeszły do sejmiku fińskiego.

Na tej podstawie tworzy się republika fińska, zupełnie niepodległa, a jednak związana z Rosją.

Tym sposobem na tle wojny powszechnej wyłania się nowa forma organizacji państwowej. Rząd petersburski bowiem, wychodząc z zasady, że prawo zwierzchnicze cara-wielkiego księcia Finlandji przeszło na sejm fiński, uznał za możliwe pozostawić Finlandji całkowitą swobodę co do wewnętrznego zarządu krajem. Władza zwierzchnicza, prawodawcza i wykonawcza należy do sejmiku, którego postanowienia i uchwały zatwierdza lub odrzuca prezydent nowej Rzeczypospolitej.

Tym sposobem Finlandja tworzyć będzie zupełnie niezależne państwo, bez potrzeby odnoszenia się w czemkolwiek do rządu parlamentarnego.

Jednakże pod względem polityki zewnętrznej, prawa wypowiedzenia wojny, zawierania pokoju i traktatów międzynarodowych, Finlandja związana będzie z Rosją na mocy ustaw, które uchwalił konstytuanta.

O ile Rzeczpospolita demokratyczna utrwali się w Rosji, za przykładem Finlandji pójdą niezawodnie i inne kraje dawnego imperium rosyjskiego, jak Ukraina, Kaukaz, a być może i Syberja.

Utworzonyby tym sposobem państwo federacyjne, oparte na nowych zasadach. Wprawdzie państwo takie nie jest nowością. Tworzyły je Niemcy od roku 1816 do 1866, ale był to luźniejszy, niż w obecnym Cesarstwie związek państw monarchicznych. Jako typ sfederowanej republiki, posłużyć mogą Stany Zjednoczone Ameryki Północnej, w których każdy stan tworzy właściwie oddzielną Rzeczpospolitą

Podobny ustrój ma i imperium wielko-brytyjskie, w którym Kanada Australia korzystają z pełni autonomii w sprawach wewnętrznych swego kraju, lecz korona angielska ma dość rozległe prawa zwierzchnicze.

Stosunek zaś republiki fińskiej do republiki rosyjskiej poza sprawami wspólnymi, które uregulowac ma konstytuanta, jest całkowicie niezależnym i niepodległym w niczem. Jest więc nowy typ organizacji wielkiego państwa dobrze zabezpieczający interesy międzynarodowe słabszych liczebnie jego składowych części.

Idea związku państw o różno-plemiennych narodach nabiera przeto wiele aktualności i może posłużyć do rozwiązania wielu problemów, które wyłoniła obecna wojna powszechna, a tem samem doprowadzić do pomyślnego rozwiązania wielu bardzo dziś zawitych i skomplikowanych spraw w stosunkach międzynarodowych. Szczęśliwe zaś rozwiązanie tych spraw byłoby najsolidniejszą gwarancją długotrwałego pokoju.

St. Ep.

Obchód Kościuszkowski.

Komitet Obchodu czyni zabiegi, aby uroczystość pamiątkowej rocznicy wypadła jaknajświetniej. Jak wiadomo, program Obchodu zapowiada cały szereg odczytów, które zostaną wygłoszone po różnych punktach miasta, deklamacji, śpiewów etc.

W teatrze Polskim dane będą 4 widowiska „Kościuszko pod Racławicami”, poprzedzone przemówieniami. Przedstawienie w dniu 13 października o godz. 8 po poł., przeznaczone jest wyłącznie dla młodzieży szkół miejskich. Drugie przedstawienie po cenach popularnych odegrane zostanie tegoż dnia o godz. 7 i pół wiecz.

W niedzielę, 14 b. m. odbędzie się na ulicach sprzedaż znaczka, broszur i przedmiotów pamiątkowych na „fundusz imienia Kościuszki”.

O godz. 4 rozpocznie się w Sali Koncertowej przy ul. Dzielnej, akademja, w której, prócz mówców, przyjmą udział zjednoczone chóry łódzkie: „Lutni”, Tow. śpiew. „Szopena”, Stowarz. Handlowców Polskich, Rzesury Rzemieśl. Chrześcijan i T-wa muz. im. Moniuszki, oraz Łódzka Orkiestra Symfoniczna.

Wieczorem w teatrze Polskim o godz. 7 i pół czwarte z rządu uroczyste przedstawienie „Kościuszki pod Racławicami”. O godz. 8 w sali Koncertowej odbędzie się koncert Łódzkiej Orkiestry Symfonicznej z udziałem prof. Meicera.

Jednocześnie w sobotę, niedzielę i poniedziałek będą się odbywały w mieście i na przedmieściach odczyty o których szczegóły poda specjalny afisz.

W poniedziałek, 15 października w dniu setnej rocznicy zgonu Tadeusza Kościuszki o godz. 10 rano odezwą się dzwony kościelne, poczem rozpoczyna się nabożeństwo w kościołach i świątyniach wszystkich wyznań.

O godz. 11 i pół rano zostanie odprawione uroczyste nabożeństwo

w kościele św. St. Kostki z poświęceniem tablicy pamiątkowej. W ogrodzie przy kościele zasadzony będzie dąb pamiątkowy.

O godz. 8-ej koncert popularny L. O. S. dla młodzieży i szerokich warstw społecznych.

O godz. 7 i pół wieczorem przedstawienie dramatu Zofii Wojnarowskiej p. t. „Tadeusz Kościuszko”.

W sali Koncertowej wiecz. o godzinie 7-ej odczyt popularny. Śpiewy i deklamacje złożą się na uroczysty obchód, który urządza Polska Macierz Szkolna. Wejście bezpłatne za biletami, które wydaje Macierz Szkolna.

W poniedziałek, 15 b. m. o godz. 4 po poł. odbędzie się uroczyste posiedzenie Rady Miejskiej ku uczczeniu setnej rocznicy zgonu Tadeusza Kościuszki.

W sobotę, o godz. 8 wiecz. w sali Związku katolickich kobiet polskich przy ul. Piotrkowskiej № 104, odbędzie się uroczysty obchód rocznicy śmierci Kościuszki, na który złożą się odczyt p. Olszewskiej (ze Zgierza), oraz deklamacje i śpiewy w wykonaniu członkiń.

W poniedziałek, dnia 15 b. m., o godz. 10 rano w synagodze przy ulicy Wolborskiej odbędzie się uroczystość na pamiątkę 100 letniej rocznicy śmierci Tadeusza Kościuszki, na której okolicznościową mowę wypowie miejscowy nadrabim.

W Chojnach pod Łodzią, opodal kościoła znajduje się obok gruntów obywatela miejscowego p. Zimmermana starożytna figura. Otóż p. Zimmerman, przeczynał pewną ilość swego gruntu pod kopiec pamiątkowy, którego usypaniem zajmie się ludność miejscowa.

W dzień rocznicy, w sali fabryki Johna odbędzie się przedstawienie dla dzieci sztuki „Pod Racławicami”, poczem nastąpią pogadanki, deklamacje, śpiewy i t. p.

Sypanie kopca rozpocznie się w poniedziałek, dnia 15 b. m., po nabożeństwie. Urządzeniem obchodu zajmuje się Koto P. M. S. z p. Szmigelskim i ks. Mierzejewskim na czele.

Polakiej Ma.

Kronika

- z T-wa Kredytowego m. Łodzi. Na wczorajszym posiedzeniu połączonych władz Tow. Kredytowego m. Łodzi, dyrektor biur, p. Leon Gajewicz zdawał sprawę z projektu ratunkowego dla Towarzystw Kredytowych miejskich, omawianego na konferencji, odbytej w łonie specjalnej komisji, utworzonej przy Tow. Kredytowym m. Warszawy.

Omawiany projekt ma na celu wydobycie z opresji właścicieli nieruchomości miejskich, wskutek olbrzymich zaległości rat Towarzystw Kredytowych przy pomocy Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej i magistratów miejskich.

W razie urzeczywistnienia zasad projektu, zaległości ściągane by były sposobem podatkowym przez magistraty w ciągu kilkudziesięciu lat, z zachowaniem dla tego rodzaju podatku przywileju przed wszystkimi długami hipotecznymi, na zasadzie Ustawy hipotecznej. Wogóle zasady wynieszonego projektu zbliżają się do środków ratunkowych, praktykowanych zagranicą.

Na temże posiedzeniu postanowiono zawrzeć kontakt z Wzajemnym Tow. ubezpieczeń od ognia „Wisła” co do przyjmowania do ubezpieczenia nieruchomości miejskich, obciążonych pożyczkami T-wa Kredytowego.

- z Wydziału szkolnictwa. W środę, w obecności inspektora szkolnego, p. Grabińskiego, odbyło się posiedzenie Wydziału szkolnictwa. Omawiano stanowisko, jakie ma zająć Wydział szkolnictwa w stosunku do nowopowstałej rady szkolnej okręgowej. Uchwała ta ma być przedstawiona przez magistrat Radzie Miejskiej do zatwierdzenia. Poza tem postanowiono, aby zgodnie z ustawą szkolną, urlopów nauczycielom udzielał inspektor szkolny.

Dyrektor polskiego seminarjum nauczycielskiego przedstawił spis nauczycieli, wykładających na kursach pedagogicznych, który został zatwierdzony.

- Wezwanie. Komitet obchodu Kościuszkowskiego uprasza delegatów stowarzyszeń i cechów, pragnących wziąć udział w uroczystym nabożeństwie, aby w poniedziałek, 15 b. m. stawili się w chorągwiami do kościoła św. St. Kostki o godz. 11-ej przed południem, chorągwie należy rozwinąć przed kościołem.

Dla zachowania jaknajwiększego porządku podczas uroczystości, Komitet obchodu zwraca się do wszystkich uczestników z gorącą prośbą o łaskawe zastosowanie się do wskazówek członków sekcji porządkowej oraz członków komitetu.

Biurowi komitetu, otwarte obecnie od godz. 9 rano do 7 wieczór, udziela zgłaszającym się wszelkich informacji, dotyczących obchodu, oraz wydaje delegatom stowarzyszeń i instytucji bilety do kościoła, na uroczystą akademię, oraz na uroczyste przedstawienie dramatu Z. Wojnarowskiej „Tadeusz Kościuszko.”

- Nowy architekt miejski. Na stanowisko architekta miejskiego powołano p. Gustawa Kleckiego, dotychczas praktykującego w Warszawie.

- Uniwersytet ludowy T. K. O. Sekcja uniwersytetu ludowego T-wa Krzewienia Oświaty organizuje w bieżącym roku szkolnym roczny kurs systematyczny, na którym wykładane będą: język polski, arytmetyka, historia i geografia. Opłata dla słuchaczy tego kursu wynosić będzie 1.50 mk. miesięcznie. Słuchacze, którzy w ciągu roku systematycznie uczęszczać będą na wykłady i w końcu roku zechcą poddać się egzaminowi, otrzymają odpowiednie zaświadczenie.

Uruchomienie powyższych wykładów uzależnione jest od ilości zgłoszeń. Zapisy przyjmuje do 20 b. m. biuro T. K. O. (ul. Długa 87) codziennie od 6-7 wiecz.

- Lokal do nauki. Zarząd Koła Bał. P. M. S. postanowił przyjąć z pomocą uczęszczać młodzieży w średnich zakładach naukowych z dzielnicy Staromiejskiej, a to przez udzielenie lokalu na odrabianie lekcji, czytanie książek etc.

Pod oknem dyżurnego uczniowie korzystając będą z ogrzanej i oświetlonej sali od godziny 4 do 8 wiecz.

Uczniowie i uczennice mogą się zgłaszać w tych godzinach do kancelarii Macierzy - Szlębska 11.

Potrzebna matrykuła szkolna lub odpowiednie zaświadczenie zakładu naukowego.

- Wydawanie ziemniaków. Od nadchodzącego poniedziałku rozpocznie się wydawanie ziemniaków w 125 sklepach kooperatyw łódzkich wszystkim stowarzyszonym.

Posiadacze złotych kartek, nie przeszeni, ze sklepów tych nie mają

Rzemieślniczej, odbyło się pierwsze zebranie nowo wybranego Zarządu, na którym dokonano podziału mandatów.

Do Rady weszli: p. Mieczysław Nitecki, jako prezes i Piotr Kulisz - wice-prezes. Do zarządu pp.: Wacław Erciński (prezes), Romuald Kowalski (wice-prezes), E. Marcinkiewicz (książkowy), Franciszek Willński (sekretarz).

- W sprawie kuchni robotniczych. Wobec przeżywanego przez tanie kuchnie robotnicze kryzysu finansowego, na ostatnim posiedzeniu komisji międzyzwiązkowej postanowiono zwrócić się do magistratu, aby ten wziął na siebie zupełne utrzymanie kuchni, ponieważ nie otrzymują już one żadnych pobocznych zapomóg, a kapitały rezerwowe, jakie posiadały, wyczerpały się. Komisja zażądała również, aby pensja pracujących w takich kuchniach została powiększona, oraz, aby pracownicy otrzymywali śniadania.

Wobec braku funduszy, z ogólnej kasy 14 kuchni robotniczych przy związkach zawodowych, czynne są obecnie tylko 4.

W dniu dzisiejszym w magistracie, w celu omówienia sprawy tej odbędzie się posiedzenie komisji dla spraw ogólnych, na które zaproszono delegatów różnych korporacji robotniczych.

Ze związków i stowarzyszeń

z Zw. Zaw. szewców i kamaszniczków. W lokalu przy ulicy Puskiej № 11 odbyło się zebranie członków Związku zawodowego szewców i kamaszniczków w celu omówienia sprawy co do założenia pracowni współdzielczej.

Udział wynosić będzie 25 mk. od osoby i może być rozłożonym na trzy raty, wpłacane w ciągu miesiąca.

Na członków przyjmowani będą i nieochowcy.

Do komisji organizacyjnej weszli pp. Stanisław Rybański (przewodniczący), Stefan Kmiec (sekretarz), Franciszek Juda (skarbnik), Stanisław Mierzwiński i Kazimierz Jakóbski (zastępcy). Pracownia zostanie wkrótce otwarta.

Teatr i Muzyka.

Teatr Polski (Ceglana 63)

Dziś w teatrze Polskim przedstawienia nie będzie.

Jutro i w niedziela, po dwa przedstawienia odegranym będzie „Kościuszko pod Raławem”.

W poniedziałek przedstawienie galowe, na którym odegranym będzie poraz pierwszy dramat historyczny w 5 aktach Zofii Wojnarowskiej p. t. „Tadeusz Kościuszko”.

„Dziennik rozporządzeń c. i k. zarządu wojskowego w Polsce” ogłasza rozporządzenie w sprawie zatwierdzenia wyroków śmierci i wykonywania prawa łaski.

„Na podstawie upoważnienia Jego Cesarskiej Mości, danego w najwyższym rozkazie, czyniąc zadość życzeniu Tymczasowej Rady Stanu, zarządza się w obszarach Polski, podległych austriacko-węgierskiemu rządowi wojskowemu, co następuje:

„Rada regencyjna ma prawo zatwierdzić wyroki śmierci, wydane przez królewskie polskie sądy i prawo ulaskawiania osób, skazanych na śmierć przez te sądy. Jeżeli skazany jest poddanym państwa austriacko-węgierskiego albo niemieckiego, prawa te służą generał-gubernatorowi. Przed decyzją należy wysłuchać sądu wyrokującego. Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem ustanowienia Rady regencyjnej”.

Z Warszawy.

Obchód Kościuszkowski. - List w sprawie uczelni wyższych

- Ostateczny program obchodu i ceremoniał uroczystości na placu przed Ratuszem określono w sposób następujący: Godz. 9 rano. Z wież strażniczych i innych miejsc ma być zabrany hejnał, wykonany przez kilku trebaczy. Godz. 10 rano. Nabożeństwo w kościołach i w katedrze, odśpiewanie hymnu „Boże coś Polskę”, podzwonne. Godz. 11. Wyjazd z kościoła na plac Ratuszowy. Godz. 11 i pół: Posiedzenie Rady Miejskiej i Magistratu. Godz. 12. Ceremonia odsłonięcia tablicy pamiątkowej. Godz. 12: Jednocześnie na wieżach strażniczych, przez ratuszowe, trebacze wykonana hymn „Jeszcze Polska nie zginie”. Godz. 5 po. Akademia w Editharmonji: 1) Śpiew choralny Lutal,

**Talar,
markę,
grosz,
fenig,**

wyjmujcie z kieszeni!

Jak wiele płatków tworzy lawiny, jak wiele małych mrówek znosi części do wielkiego budynku, tak powinny wyrość przy 7 pożyczce wojennej z niezliczonych subskrypcji miljarady, potrzebne ojczyźnie, by złamać ostatecznie przekorę wrogów.

Dlatego podpisuj!

Poza powyższymi wykładami już w najbliższych tygodniach uruchomione będą dla bardziej zaawansowanych słuchaczy luźne cykle wykładów (2-5) z poszczególnych dziedzin wiedzy.

Projektowane są również poważniejsze cykle wykładów z psychologii, logiki i pedagogiki, przeznaczone dla inteligentnego ogółu, zwłaszcza dla nauczycieli. Program i bliższe szczegóły, dotyczące tych wykładów, podane będą w najbliższej przyszłości.

- Odszkodowanie. Zgodnie z wnioskiem wydziału niesienia pomocy biednym, Magistrat postanowił przyjąć zasadę, iż rodziny pielęgnarek (zarówno chrześcijańskiej, jak i żydowskiej sekcji kobiet), zmarłych na choroby zakaźne, nabyte podczas pełnienia czynności służbowych, winny otrzymać także odszkodowanie, jak i rodziny pracowników wydziału zdrowia.

prawa otrzymywać ziemniaków, lecz tylko z 8-ech składów miejskich.

- z Rady Związków i Stowarzyszeń. Onegdaj, o godzinie 7 wieczorem w lokalu Rady Związków i Stowarzyszeń, odbyło się, pod przewodnictwem p. Chruściła, zebranie, na którym uchwalono przyjąć do Rady Związków w charakterze Zjednoczonej Komisji obydwu związków fryzerskich.

W sprawie pralni współdzielczej uchwalono w najbliższym czasie zwołać zebranie. Poza tem postanowiono urządzić dwa wiecz. Jeden w kwestii kuchni, drugi w sprawie Rady Miejskiej.

Wobec protestu grupy robotników przemyślnego, z powodu, że związek przyjmuje tylko czeladzie ze świadkami cechowymi, postanowiono oświadczyć, że o ile związek nie zmieni swego stanowiska, to poczynione będą starania w celu zalegalizowania nowego Związku klasowego.

Postanowiono wystać p. Furmana, jako delegata do komisji spraw kuchennych, która ma odbyć posiedzenie w magistracie w piątek.

Po załatwieniu kilku jeszcze spraw natury wewnętrznej, zamknięcie o godzinie 10 wieczorem.

- z Tow. Spoż. - Oszczędność Rzemieślniczej i Ciepłociągowej. Wczoraj wieczorem w lokalu Rasuray

Z JANKOWSKICH

EMILJA HADRIANOWA

po długich i ciężkich cierpieniach zasnęła w Bogu, dnia 11-go października 1917 roku, przeżywszy lat 70.

Wyprowadzenie drogich nam zwłok z domu przy ul. Zamkowej Nr 7 nastąpi w sobotę, dnia 13 października o godz. 3 po poł. na cmentarz ewangelicki.

O smutnym tym obrzędzie zawiadamia krewnych, znajomych i życzliwych pograżona w głębokim smutku

Pabjanice, 11 października 1917 r.

Rodzina.

2) Przemówienia Prof. Korzona, prof. Smoleńskiego, A. Śliwińskiego, przedstawiciela włościan i przedstawiciela młodzieży, 3) Śpiew chóralny Lutni. Godz. 6 pp. Hejnał potrójny z wież strażniczych. Odczyty. Przedstawienia w teatrach.

— Hr. Hutten Czapski, kurator wyższych uczelni w Warszawie wyśtawiał otwarty list, w którym z okazji złożenia piastowanego urzędu w wyższych uczelniach stolicy, dziękuje pp. Rektorom, Senatowi, Profesorom, i Asystentom za pomoc i za współudział w robocie nieraz trudnej, ale za to owocnej i wdzięcznej, oraz studentom za gorliwość, z którą się wzięli do pracy, i za zaufanie, które mu przez długi czas okazywali.

Polska narodowa komisja wykonawcza.

Krakowski „Kurier Codzienny” donosi:

Prezes komisji likwidacyjnej Aleksander Lednicki otrzymał z Waszyngtonu depeszę, podpisaną przez Paderewskiego, biskupa Rhodego, dr. Helińskiego, Stypnińskiego, Smulskiego, Zychlińskiego, Rostendrowskiego, Setmayera, rektora zapale, rektora Celichowskiego, pana Newman, dr. Starzyńskiego, Szwałkarta, Rybickiego, Drobińskiego i dr. Wagnera z d. 4 września, w której podpisani, uważając, że „brzemie historycznych przedsięwzięć nie może nadal leżeć na komitetach, nie posiadających uznania całego polskiego narodu”, proszą o niezwłoczne skomunikowanie się ze wszystkimi ważniejszymi grupami politycznymi w kraju, z wybitnymi patriotami zagranicą, w celu zorganizowania bez zwłoki w związku z naszymi nagłymi potrzebami centralnej organizacji w działości pod nazwą „Polska narodowa komisja wykonawcza”.

Na wezwanie to p. Lednicki odpowiedział telegraficznie:

„Zrobię wszystko, co jest w mej mocy, aby zwołać zjazd polski, któryby rozważył stworzenie Narodowej polskiej komisji wykonawczej. Mam nadzieję, że panowie nie macie na myśli stworzenia rządu narodowego poza krajem, gdyż spotkało wielkie zasadnicze obiekcje. Należy dążyć do stworzenia instytucji, która by stała na straży interesów polskich przed i w czasie kongresu i przygotowywała warunki, konieczne dla ujednostajnienia opinii publicznej”.

Rozsyłając odpisy depeszy przedstawicieli części emigracji polskiej w Ameryce do przedstawicieli emigracji polskiej w Rosji, p. Lednicki zaznaczył, że chętnie podejmuje się wykonania włożonego nań obowiązku, rozumiejąc inicjatywę stworzenia komisji wykonawczej, „jako wyraz dążenia do ujednostajnienia całej opinii politycznej polskiej i ujęcia w ręce jednej wspólnej organizacji kierownictwa polityczną akcją polską przed kongresem, nie zaś, jako dążenie do powołania rządu narodowego poza krajem”.

Deklaracja nowego rządu rosyjskiego.

Nowoutworzony rząd wydał deklarację następującą:

Nowe zamieszki wybuchły wewnątrz kraju na skutek ruchu Kornilowa, który szkolniwiek stłumiony, zagraża jednak całości republiki.

Przez kraj wieje wiatr anarchji, nacisk wroga zewnętrznego wzrasta, żywioły kontrrewolucyjne podnoszą głowę w nadziei, że przesilenie i cięsy fatalne, jakie znosi kraj cały, ułatwią im unicestwienie wolności na rodu rosyjskiego. Odpowiedzialność przed całym narodem, ciążąca na rządzie tymczasowym, jest nadzwyczaj wielka, na rządzie, na który historia wkłada obowiązek kierowania Rosją aż do czasu zwołania konstytuanty.

Odpowiedzialność tę łagodzi głęboka wiara, że przedstawiciele wszystkich warstw narodu, zjednoczeni przez wspólne pragnienie ratowania ojczyzny i zabezpieczenia zdobyczy rewolucyjnych, zrozumieją wspólne swe zadanie, zwłaszcza zadanie popierania rządu, wzmocnienia jego władzy i uczynienia go silnym i zdolnym do rozwiązania za pomocą pracy twórczej spraw żywotnych kraju i poprowadzenia go bez nowych wstrząszeń aż do konstytuanty której zwołanie, według mniemania rządu nie powinno być opóźnione ani o jeden dzień.

Przekazując konstytuancie, jako mającej w kraju władzę absolutną, ostateczne rozwiązanie wszystkich ważnych spraw, do których należy pomyślność narodu, nowomianowany rząd tymczasowy wyraża pogląd, że tylko za pomocą ustawicznej pracy w dążeniu do wynalezienia różnych decydujących, a niezbędnych do życia narodowego środków, jest w stanie wypełnić swój obowiązek i godnie odpowiedzieć zasadniczym wymaganiom narodu.

Przejęty przekonaniem, że pokój powszechny, umożliwi naszej wielkiej ojczyźnie rozwinąć wszystkie jej siły twórcze, będzie rząd nieustannie prowadził czynną politykę wewnętrzną w duchu zasad demokratycznych, tak jak były one zapowiedziane przez rewolucję rosyjską i stały się zasadami narodowymi, a także będzie rząd dążył do zawarcia powszechnego pokoju, wyłączonego wszelką przemoc.

W zupełnym porozumieniu ze sprzymierzeńcami rząd w najbliższym czasie weźmie udział w kongresie mocarstw sprzymierzonych, na którym poza zwykłymi delegatami będzie reprezentowany przez osobistość, cieszącą się szczególnym zaufaniem organizacji demokratycznych.

Na zjeździe tym, obok rozwiązania kwestji wspólnie prowadzonej wojny, nasi przedstawiciele będą starali się uzyskać porozumienie ze sprzymierzeńcami na podstawie zasad, obwieszczonych w rewolucji rosyjskiej.

Rząd użyje wszystkich swych sił w celu poparcia wspólnej sprawy sojuszników, obrony kraju i energicznego wystąpienia przeciwko wszelkim zamiarom zdobycia ziemi innych narodów, a zarówno przeciwko wszelkiej próbie narzucenia Rosji woli obcej, i będzie usiłował wypędzić wojska nieprzyjacielskie z Rosji.

Co się tyczy przywrócenia zdolności bojowej armii, to rząd wstąpi na jedyną drogę, mogącą prowadzić do zadawalających rezultatów, a więc na drogę zasad demokratycznych, w tej formie, jak je zapowiada opublikowany przez ministra wojny w imieniu rządu rozkaz dzienny dowódcy naczelnego. Staranny wybór naszych dowódców, a także ścisła współpraca stanowisk kierowniczych ze związkami armji i marynarki, na froncie i w głębi kraju, pozostaną i nadal podstawą odroczenia armji. Środki te przywrócą niezbędną w wojsku dyscyplinę, bez której nie może istnieć silna armja.

W dalszym ciągu deklaracja rozwija wojskowy i cywilny program rządu, zwłaszcza mówi o uwolnieniu od służby wojskowej starszych żołnierzy, stanowiących tylko ciężar dla kas wojskowych, a mogących być o wiele pożyteczniejszymi w swych wsiach, zmniejszając dezorganizację gospodarczą.

Rząd zacznie prace przygotowawcze nad umowami w celu rozwoju instytucji giełd pracy i zawodowych sądów rozjemczych oraz nad środkami, zmierzającymi do powolnego demobilizowania gospodarstwa.

Co się tyczy sprawy agrarnej, to rząd jest zdania, że stosunki pomiędzy właścicielami ziemi a chłopami na tle władania ziemią mogą być uregulowane przez komisje gospodarstwa wiejskiego, które, nie naruszając w niczem obecnych stosunków własnościowych, mogą się zająć wyzyskaniem gruntów i przystosowaniem ich do uprawy.

W dziedzinie finansów rząd zamierza wprowadzić podatek od spadków, postępowy podatek od dochodów, podatek od przedmiotów zbytku, specjalny podatek od nieruchomości, podwyższenie wszelkich podatków pośrednich, a także—zaprowadzić niektóre monopole, wreszcie zastosować najściślejszą oszczędność we wszystkich wydatkach państwowych.

Dalej rząd będzie kontynuował rozwój urządzeń demokratycznych na podstawie samorządu miejscowego, pod kontrolą komisarzy rządowych.

Rząd przyzna wszystkim narodowościom prawo decydowania, na wypracowanych przez konstytuante podstawach, o swej przeszłości i natychmiast przystąpi do wybrania specjalnej rady do spraw narodowościowych, w celu łatwiejszego rozwiązania tych spraw przez konstytuante.

Rząd będzie mógł przystąpić tylko pod tym warunkiem, jeżeli będzie mógł liczyć na jednowyśnne współdziałanie całego narodu. W tym celu, mianowicie dla zapewnienia ścisłego związku pomiędzy władzą rewolucyjną a zorganizowanymi siłami kraju, rząd opracuje ustawy tymczasowej republiki rosyjskiej i w najkrótszym czasie ogłosi je; rada ta ma do czasu zwołania konstytuanty pełnić swe funkcje, a reprezentowana będzie przez wszystkie sfery ludności.

Deklaracja kończy się wezwaniem do całego narodu, ażeby się skupił około rządu w celu współdziałania w realizacji obecnych spraw zasadniczych, mianowicie w dziedzinie obrony kraju, przywrócenia porządku i zwołania konstytuanty

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (Urzędowo).

Wielka Kwatera Główna 11 października:

Zuchotnia widowisko wojny.

Front wojsk gen. feldmarszałka Ks. Rupprechta Bawarskiego

W odcinku nadbrzeżnym we Flandrii, oraz między jeziorami Blancart a Poelkapelle wataka artyleryjska wzmożyła się po południu do wielkiej siły.

Pod Draaibank francuzi natarli ponownie, lecz bezowocnie.

Na polu walki na wschód od Ypres ogień był zmienny pod względem siły; anglicy nie nacierali.

W bitwie powietrznej, która wywiązała się wieczorem nad Zonnebeke — Zandvoorde, a w której brał udział około 80 samolotów, stracono 3 samoloty nieprzyjacielskie.

Front Niemieckiego Następcy Tronu.

Na wschodnim brzegu Mozy reńskie i westfalskie bataljony, po skutecznym przygotowaniu ogniowem, znowu wydary francuzom w silnym natarciu ważny teren w lesie Chaume. Nieprzyjaciel podjął 4 mocne przeciwuderzenia, które wszystkie rozchwiała się z wielkimi stratami. — Przeszło 100 jeńców i kilka karabinów maszynowych wpadło w ręce nasze. Również na południu zachód od Beaumont i pod Bezonvaux kilka natarć na linje francuskie miało całkowite powodzenie.

Wschodnia widowiska wojny.

Ogień przeszkodowy, w wielu miejscach frontu ożywiony, wzmagal się chwilami w równinie rumuńskiej i pod Braita, którą rosjanie ostrzeliwali. W odwet baterje nasze wzięły pod ogień Gałac, gdzie wybuchły pożary.

Front macedoński.

Ożywiona działalność artyleryjska w wąwozie między jeziorami Ochryda a Prespa, w łuku Cerny,

oraz między jeziorami Warlar i Dolran. Wielokrotne natarcia oddziałów wywiadowczych przeciwnika odparto.

We wrześniu straty nieprzyjacielskich sił bojowych napowietrznych na frontach niemieckich wynoszą: 22 balony na uwięzi i 374 samoloty, z których 167 spadło poza liniami naszymi, zaś reszta, jak widać było, po tamtej stronie stanowisk nieprzyjacielskich.

Mysimy stracili w walce 82 samoloty i 5 balonów na uwięzi.

Pierwszy Gubernator kwatermistrz Ludendorff.

Więści z Rosji.

Brak oficerów.

„Ruskiej Inwalid“ donosi, iż w ostatnim tygodniu rozwiązano dziewięć dywizji obrony krajowej ponieważ nie posiadały one dostatecznej liczby oficerów.

Musiano również rozwiązać i zreorganizować kilka pułków młodszyc roczników, albowiem i wśród nich liczba oficerów zmniejszyła się do tego stopnia, że niektóre formacje znajdowały się zupełnie bez oficerów.

Brak oficerów w armji jest tak wielki, jak nigdy dotychczas. W ciągu rewolucji marcowej skład rosyjskiego korpusu oficerskiego zmniejszył się według danych statystycznych, o 60 proc. W chwili obecnej niema żadnej możności wyrównania choć w części ubytku sił oficerskich.

W niektórych oddziałach mianowano oficerami kawalerów, orderu św. Jerzego. O brak oficerów głośno rozbiciem całej reorganizacji armji. Jedynym środkiem zaradzenia tej sytuacji jest rozwiązanie licznych jednostek bojowych. Do dnia 1 lutego 1918 r. zwolnionych zostanie z armji do pracy wewnątrz kraju 3 miliony ludzi. Pomimo to powoływane są młodsze roczniki.

Anglicy w armji rosyjskiej.

Rosyjska „Korespondencja prasowa“ donosi: Wszyscy poddani angielscy, zdolni do noszenia broni w wieku od 18 do 41 lat, którzy zamieszkuja w Rosji, i do tej pory nie odjechali do Anglii, ażeby stawić się do wojska, obowiązani są wstąpić niezwłocznie do szeregów armji rosyjskiej.

Obeona sytuacja wojskowa.

Z rosyjskiej kwatery głównej donoszą: Według doniesień komisarzy armji, na pozycjach panuje nastrój dobry. Przypadków bratania się oraz propagandy przeciwrewolucyjnej nie zanotowano. W rezerwach nastrój zadawalający, aczkolwiek nieco nerwowy. Panuje podejrzliwość i nieufność do oficerów, wywołana przez rokosz Kornilowa. Należy jak najszybciej wprowadzić demokratyzację armji w całej rozciągłości.

Przedstawiciel kozaków kubańskich odczytał na zebraniu koła wojskowego w Nowoczerkasku obszerny referat w sprawie zorganizowania wojska kozackiego na zasadach federacji. Wojsko kozackie winno połączyć się w jednostki samorządne, stanowiące część Rosji federacyjnej. Część wojska kozackiego przyjęła już ten projekt.

Telegramy.

Ministerjum opieki społecznej.

WIEDEN. — Cesarz Karol zgodził się przez pismo odręczne, wystosowane do prezesa ministrów austriackich, na utworzenie w gabinecie austriackim stanowiska ministra opieki społecznej. Projekt prawa tryzający się tego ministerjum, przedstawiony będzie parlamentowi.

Rokowania z Polakami w Wiedniu.

WIEDEN. Wczoraj po południu prezes ministrów, dr. v. Seidler, prowadził rokowania z Polakami w obecności ministra finansów, ministra komunikacji i ministra Twardowskiego. Postulaty polskie poddano ponownemu zasadniczemu rozważeniu. Trwające 3 godziny narady nie doprowadziły sprawy do końca i będą trwały dzisiaj, po wieczornem posiedzeniu komisji budżetowej.

Według informacji ze źródła polskiego, w polskich kołach poselskich obiega pogłoska, że rząd zachowuje się wobec postulatów Koła polskiego zasadniczo przychylnie.

Nastrój pokojowy.

KOPENHAGA, 11.X. Na posiedzeniu przewodawczem parlamentu prowizorycznego ze wszystkich stron podkreślono konieczność przedsięwzięcia energicznych i zdecydowanych środków do przywrócenia powszechnego pokoju narodów.

Skobelew wystąpił z propozycją skierowania do narodów Europy wezwania pokojowego i rosyjską polity-

kę zagraniczną skierować na tory prowadzące do szybkiego pokoju powszechnego.

Propozycja przyjęta została przez większość parlamentu.

Na pierwszym posiedzeniu parlamentu prowizorycznego, Czernow odczytał budapeszteńską mowę hr. Czernina. Na licznych ławach parlamentu była ona bardzo żywo oklaskiwana.

Śmierć wybitnych generałów

BERLIN. — Otrzymane w Hadze pisma angielskie donoszą o śmierci na polu bitwy we Flandrii jednego z najdzielniejszych oficerów angielskich, generała Maxwella. Poległy generał liczył dopiero 46 lat, ale od wczesnej młodości uczestniczył już w niezliczonych walkach najpierw na północno-zachodniej granicy Indji, następnie w Afryce południowej i wreszcie od początku wojny obecnej na różnych frontach angielskich.

BERLIN. — Z Lugano donoszą: Według „Corriere della Sera“, dnia 5-go b. m. zginął nad Isonzem dowódca jednej z dywizji włoskich, generał Achille Papa.

Nacisk na neutralnych.

BERLIN. — Korespondent „Lokal Anzeigera“ donosi z Rotterdamu: W sprawie wiadomości, że Stany Zjednoczone zamierzają zakazać zupełnie wywozu towarów do państw neutralnych i wymówić traktaty handlowe z Niemcami, londyński „Daily Mail“ pisze: Neutralni, którzy zakazali wywozu do Niemiec, będą traktowani przez sprzyjanieńców wspaniałomyślnie i uczciwie. Rząd Stanów Zjednoczonych jest przeświadczony, że Skandynawia

Holandia mogą wyżyćwlić się same, jeżeli nie będą wywoziły wytworów swych do Niemiec. Stany Zjednoczone zasięgnęły informacji w krajach neutralnych o zerwaniu pomocniczych tych krajów. Zwiłoka i ton wahaający, przebiegający się w odpowiedziach państw neutralnych, zniewoliły Stany Zjednoczone do postanowienia, aby wywóz był powstrzymany, dopóki Stany Zjednoczone nie otrzymała odpowiedzi, że towary amerykańskie nie przedostała się do Niemiec, przedłużając wojnę.

Telegramy własne

Cesarz Wilhelm w Sofji.

SOFJA, 11.10. (w) — „Voss. Ztg.“ komunikuje, że cesarz Wilhelm złożył wczoraj wizytę carowi Ferdynandowi w Sofji.

Reorganizacja kwatery głównej.

PETERSBURG, 11.10. (w) P.A.T. Jak informują pisma, zamierzona przez Kiereńskię w towarzystwie ministrów: spraw zewnętrznych, wojny i marynarki podróż do kwatery głównej, ma na celu poważne zmiany w kierownictwie wojskowym i przekształcenie kwatery głównej, która ma być znacząco zmniejszona dla nadania jej większej ruchliwości. Prawdopodobnie zostanie ona przeniesiona z Mohylowa do innego miasta. Podróż ministrów potrwa pięć dni.

Napad na pociąg.

PETERSBURG, 11.X. (w) P. Ag. Tel. Na torze kolei wladikaukaskiej banda złoczyńców, złożona z 70 osób, zerwała szyny, co spowodowało wyłączenie się pociągu pospiesznego. Sześć wagonów zleciało z nasypu. Bandyci napadli na podróżnych w celu rabunku i 8-miu z nich zamordowali, a 50 ranili.

Wybuch w fabryce amunicji

KARLSRUHE, 11.X. (w). Pisma poranne informują, że według doniesienia, otrzymanego przez szwajcarską „Press Telegraph“ z Hagu, w fabryce amunicji w Liverpoolu, zatru dniającej 6000 robotników, wybuchła przy napełnianiu bomba lotnicza. Trzecia część fabryki legła w gruzach, a około 700 osób odniosło rany, lub zginęło.

W celu uniemożliwienia transzitu.

ROTTERDAM, 11.X. (w). — Jak informuje „Lok. Anz.“ — przedstawiciel Ag. Reutersa w Amsterdamie doznaje się z poselstwa angielskiego w Hadze, że połączenie telegraficzne między Anglią i Holandją dla depesz handlowych i finansowych z rozkazu rządu angielskiego zostało wstrzymane, do czasu, aż rząd holenderski położy koniec przewozowi przez Holandję do Belgji żwiru i miała metalowego z Niemiec.

LOS Y

Klasowej Loterii Legionów Polskich do II-ej klasy już nadeszły.

Do nabycia w Administracji „N. Kurjera Łódzkiego“, Zachodnia 37

Wydawnictwa „Kurjera Łódzkiego“

Następujące wydawnictwa nasze, nabywać można w administracji (ulica Zachodnia № 37,) **po bardzo niżonych cenach.**

Konkurencja (nowela)	zamiast 25 kop.	—	25 fen.
Szewe warszawski (powiastka)	10	—	10
Sen Marysi o N. Marji Pannie	10	—	10
Pamiętniki Warjat 4 tomy	2 rb.	—	2.40
Poświęcenie (nowela)	60	—	75
Sztabs kapitan Rybnikow	60	—	75
Chłuba detektywów	60	—	75
Z tamtego świata	60	—	75
Co zrobić, aby handel szedł dobrze	25	—	35

Towarzystwa Akcyjne

L. J. Borkowski w Łodzi

ul. Wilezewska № 60.

Belki żelazne, Cement, Wapno budowlane i nawozowe.	polca ze składu detalnie i hurtowo drzewo suche szczapowe i pienkowe żywiczne.	Dachówka cementowa az bestowa i glinia na w różnych gatunkach
--	--	---

OGŁOSZENIA DRODNE.

A kuszerka Marja K ubieka przyjmuję. Piotrkowska № 199 — 7.

Otrzyma posadę panna lub bezdzietna wdowa, wiek średni, miła powierzchowność, łagodne usposobienie, skromnych wymagań. Zajęcie się małym gospodarstwem domowym u samotnego starszego człowieka. Oferty własnoręcznie pod „Samotnemu“.

potrzebna panna do kapeluszy. Wiadomość Wólczajska 62 m. 14.

Rajnbold Hekert zagubił paszport niemiecki, wydany z gminy Górka Pabianicka.

Wczoraj wieczorem, jadąc z dworca, w tramwaju zgubiono czarny skórzany portfel z srebrnym rozłukiem, z a w i e r a j a c y przeszło 200 mk. i kilkanaście rb. rosyjskich, bilety wizytowe i różne papiery, nie przedstawiające dla znalazcy żadnej wartości, może więc zechce je skąwie zwrócić za hojnym wynagrodzeniem do ks. kan. Sienickiego, prob. par. św. Józefa.

Zaginat portfel z paszportem inny niż imiennymi dokumentami i kilkudziesięciu markami. Uprasza się łaskawego znalazce o oddanie takowego za odpowiednim wynagrodzeniem Stanisławowi Burno, ul. Senatorska № 25.

Zaginat paszport niemiecki, wydany w Łodzi na imię Józefa Piętrzykowskiego

Zaginat dowód № 202133 oddziału I Łódzkiego Warszawskiego Akcyjnego Towarzystwa Pożyczkowego Zachodnia № 31

Zaginat paszport niemiecki, wydany w Łodzi na imię Luba Remnowicz.

Zaginat paszport niemiecki wydany w m. Konin na imię Jana Owczarek